

denrigsminister bemærkede lige over for Udvalgets Forslag, at det var mindre instruktivt. Ja, deri har den høitærede Minister fuldkommen Ret; det er mindre instruktivt, men Spørgsmaalet er netop, om det er muligt at gjøre en Lov, der skal bestemme Forsørgelsesmaaden, instruktivt, om det er muligt at fastsætte nogen Regel — som det høitærede Medlem, jeg nys nævnte, forlangte — hvorved der kan fremkomme en ensartet Forsørgelse af de Fattige, thi deri ligger netop Vanskeligheden ved den hele Styrelse af Fattigvæsenet, at næsten hvert enkelt Individ, om det var muligt, skulde have sin særlige Behandling. Narraagen til Erangen, den Naagjældendes tidligere Willkaar, hans Sundhedstilstand, hans Alder, kort sagt alle disse specielle Momenter maatte, naar der skulde være en fuldstændig rationel Forsørgelse, kunne komme frem og blive tagne under den nøieste Betragtning, for at give hvert enkelt Fattig netop den særlige Forsørgelse, som han har Trang til, og som Humaniteten fordrer, men det kan man ikke. Der er, tror jeg, ikke Andet for, end at give de Mænd, hvem man betror Styrelsen, den fulde Frihed til at skjøne om, hvilken Maade der er den hensigtsmæssigste — naturligvis dog inden visse Grændser — og i denne Henseende er der jo heldigvis i mange Kommuner — og som jeg haaber, vil disse Kommuner's Antal blive endnu større — visse Regler for Behandlingen af de Fattige. Men disse Regler ere afhængige af en væsentlig Ting, nemlig at de Institutioner, hvorpaa de skulle anvendes, ere tilstede. Det er imidlertid Manglen, den egentlige store Hovedmangel ved vor hidtidige Fattigstyrelse, at denne Betingelse for den rigtige og forstandige Styrelse har manglet: vi have manglet Fattiggaarde for de gamle, svagelige og skrøbelige Mennesker, vi have manglet Arbejdshuse, hvor de doorne og slette Personer kunne tvinges til at arbejde, vi have manglet Pleiestiftelser for Børn, vi have, kort sagt, manglet mangfoldige af disse Institutioner, som, Gud være Lovet, mere og mere komme frem baade paa Landet og i Kjøbstæderne. Saa længe man mangler disse Institutioner, er det ikke muligt andet, end at man maa overlade til Styrelsen selv at udfinde den Maade, der efter de tilstedeværende Forhold er den mest lempelige, humane og billige; og deri skal den høitærede Indenrigsminister have ganske Ret, at Bestyrelsen mangfoldige Steder har været slap, meget slap, men den har ikke, tror jeg, egentlig været slap i Retning af det Humane, den har ikke været inhuman, men har været slap i den

Betydning, at den ikke har villet tugte de Slette og derved har været nødsaget til at give de Gode noget Mindre. Hvis man allerede tidligere havde taget kraftig fat og havde udfilt de Slette Elementer blandt de Fattige fra de gode, vilde man have udfundet Midler til paa en ganske anden Maade end hidtil at hjælpe de Gode og befri sig fra mange af de Slette. Det er dertil, jeg haaber, at vi nu skulle komme gennem Arbejdsanstalterne, Evangsarbejdsanstalterne osv., men vi kunne ikke paa nogen Maade som almindelig Regel henvisse til, at de Almisfænydende skulle forføres i Fattiganstalter. Vide de Herrer, hvor mange Almisfænydende der var i 1870? Der var 411,000 udenfor Kjøbenhavn; hvor mange der var i Kjøbenhavn veed jeg ikke. Der var i Kjøbstæderne 52,000, nemlig 22 pCt. af 236,000, og der var paa Landet 27 pCt. af 1,366,000, hvilket udgjør 359,000 for Landet, og det bliver altsaa i det Hele 411,000. Der er her i Landet i Alt 1,300 Fattighuse, og i dem er der efter de Oplysninger, som ere meddelte gennem Kommissionen, anbragt 11,000 Fattige. Nu vil jeg godt tro, at i dette forfærdelige store Tal af Almisfænydende ere alle de Personer tagne med, hvem der har været givet Almisfæ, altsaa baade Forældre og Børn, Folk, der blot een Gang have faaet en offentlig Undersøttelse osv., ja lad os ogsaa halvere eller dividere med 4 dette Tal, saa vil det dog ses, at det vil være umuligt at komme blot tilnærmelsesvis til egentlige almindelig Fattigforsørgelsesanstalter, men det vilde ogsaa efter min Forstand være meget urimeligt; thi jeg holder paa, at man saalænge som muligt skal bevare den Fattige i sit Hjem, selv om det er daarlign, hellere end at bringe ham til en Forsørgelsesanstalt, naar han da ikke er en slet Person, der spolerer baade sig selv, sine Børn og sin Kone; thi saa skal man hurtigt muligt tage ham bort. Den allerførste Del, tror jeg, har bedst af at blive i Hjemmet, naar de da have Noget, der kan kaldes et Hjem, og dette Hensyn bør navnlig gjøres gjældende med Hensyn til den Familie, der har Børn, da man efter min Mening baade gjør Børnene en meget slet Tjeneste ved at tage Forældrene fra dem og Forældrene en meget slet Tjeneste ved at tage Børnene fra dem; i alt Fald bør det ske med megen Forsigtighed. Seg vil ikke tale om, at af det store Antal Personer, man saaledes har i en By og giver Almisfæ gennem det offentlige Fattigvæsen, er der meget faa, ikke en Tyvendebel, der faaer det, som en Person koster i en saadan Anstalt; thi man kan ikke holde en Person i en saadan Anstalt —